https://gospodarkainnowacje.pl
GOSPODARKA I INNOWACJE
LABORATORIUM WIEDZY Artur Borcuch
Volume: 35 | 2023
Economy and Innovation
ISSN: 2545-0573
For more information contact: editor@gospodarkainnowacje.pl

NIKOX DINNING BUTUN BO'LISH SABABLARINI IFODALANILISHI

Ismoilova Himoyatxon A

Farg'ona davlat universiteti filalogiya fakulteti gumanitar yo'nalishlar bo'yicha chet tillari kafedrasi o'qituvchisi

A R T I C L E I N F O.

Kalit so'zlar: Badiiy adabiyot, ayol obrizi, qatiyati va sabr-bordoshli, xotin-qizlar, tarbiya, ona siymosi, burchlari, odob-axloq.

Annotatsiya

Ushbu maqolada inson hayotida nikohning ro'li nechog'lik qadr-qimmatga ega ekanligi tasvirlab berilgan. Hikoh insonni halollika yataklaydigan islomiy qadriyatdir.

http://www.gospodarkainnowacje.pl/ © 2023 LWAB.

Nikox er va hotinni bir butun bo'lishida halollik timsolidir. Zero, "Nikoxlanmoq- savob. Nikoxlanish butun bo'lishga sababadir. Inson nikoxlangach, dini butun bo'ladi. Inson nikoxlandimi, xilqatga, yaratilishiga muvofaq harakat qilgan bo'ladi. Islom fitrat dini (ya'ni tug'ma musulmonlik dini) bo'lganligi uchun hazrati Payg'ambarimiz namuna sifatida uylanganlar. Uylanishni tasgviq etganlar. Islom, nikox borasida shu qadar erkin, shu shu qadar ma'qul, shu qadar mantiqli, odam bunchalik mantiqlilik va erkinlikdan hayratlanadi. Ammo nikoxning aksi bo'lgan zino va zinoga sabab bo'ladigan ishlarning hammasi qatiyan taqiqlangan. To'rtagacha bayolga uylanish halol qilingan. Lekin nomahramga qarash ham harom".[1]

Zero, Alloh taolo barchamizga nikohni halol va zinoni harom ekanligini bildirhanlar. Nikohlanish bizga qadimiy va islomiy bir qadriyat ekanligini bilish mumkin. Diniy va badiiy manbalarda "(Alloh taolo) nikohni halol qildi va zinoni harom qildi"[2] degan hadislar bor. Shu asnoda Hazrati Payg'ambarimizning quyidagi fahr bilan aytilgan so'zlariga diqqat bilan e'tibor qaratilish zarurdir. "Hazrati Payg'ambarimiz (sallallohu alayhiy vasallam): "Hazrati Odam otamizdan to o'zimizning tavalludimga qadar, sulolamda hammalari faqat hikoh bilan nasl qoldirib kelganlar" (Mening Hazrati Odam alayhissalomga qadar boradigan silsilamda bironta dog', bironta soya yo'q… Hazrati Odam alayhissalomdan to onam va otamgacha, hammalarimiz nikoh bilan tug'ilib kelganmiz. Men ana shunday suloladanman), deydilar janobimiz". Odam ato va Momo havo oila qurishdilar. Insonlarnign pok yo'l bilan boshlanishi shundan boshlangan. Masalan, Payg'ambarimiz Muhammad sallallohu alayhiy vasallam ham Xadichai Kubroga va boshqa pok jufti halolariga uylandilar. Qizlarini ham turmushga berdilar. Bu isnoniyatning halol va tabiiy yo'l bilan ko'payish usulidir. Lekin tangani nerigi tamonini ham hisobga olish zarur. Bu axloqsizlik, adabsizlik va buzuqlik tamoillari ya'ni erkak va ayol islomiy tasavvufaga ega bo'lmas ekan ana shunday salbiy oqibatlar kelib chiqishi mumkin. Bunday holatni faqat isnoniyatni islomiy ta'lim-tarbiya orqali qoniqtirmoq, to'yintirmoq, ko'niktirmoq, islomiy amallarga ixlos qilishga davat etmoq yuqoridagi unsurlarni olish uchun birgina yo'ldir. Hayotimiz davomida go'zal axloqga ega bo'lmagan islomiy qadriyatni tushunmagan insonlarni uchratishimiz mumkin. Buga sabab ikkitadir; yo ota-ona

[1] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 148 bet
[2] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 147 bet

Copyright © 2023 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

islomiy tasavvufga ega emas, yoki farzand islomiy tarbiyaga to'yinmagan. Xalqimizda bir gap bor. "Buzuqlik farzandga yo onadan yo otadan meros" degan so'zlarni eshitishimiz mumkin. Bu tarbiyat qilib bo'lmasligini bot bot ta'kidlanadi. Quyidagi masalalar bo'yicha islomiy manbalarda hadis shariflar mavjud. "Hayzdan (ya'ni hayz vaqtida) paydo bo'lgan va zinodan (ya'ni haromi) tug'ilgan boladan go'zal axloq chekingan bo'ladi. Ya'ni hayz paytida ayoli bilan munosabat qilishda yoki buzuqlikdan tug'ligan bolada yahshi axloq bo'lmaydi, yomon axloq bo'ladi. Ana yomon axloqning manbai".[3] Insoniyatning vujudida ham axloq ham xulq bo'lishligi zarur. Axloq va xulq nafaqat bu dunyo uqubatida , balki ohirat uchun ham ustundir. Shu borada quyidagi Abu Dardo raziyallohu anhu rivoyat qilgan hadis sharifni misol tariqasida keltirish mumkin. "Qiyomat kunida mominning tarozusida eng og'ir keladigan narsa go'zal xulqidir".[4] Yan bir shu ma'noda ifoda etadigan Ibn Abbos roziyallohu anhumo hadis sharifdan rivoyat qilshicha, "Hazrati Payg'ambarimiz (sallallohu alayhi va sallam) aytadilarki, "Go'zal xulq gunohlarni eritadi (yo'q qiladi), huddu suv muzni eritib yuborgandek..". [5]". Islomiy ta'limotga ega bo'lgan juftlikdan komil bir farzand vujudga keladi. Islomiy go'zal xulqni oila muhitida amal qilish va o'rgatish lozim. Chunki, er va hotin bir birlariga islomiy ta'limotga ko'ra munosabat yuritishsa, bir birlariga nisbatan mehr-muhabbat bilan munosabat qilsa shunda farzand islomiy muhitda o'sadi, kamol topadi. Alloh bizga nikohni halol qildi va zinoni harom ekanligini aytdi. Inson halollikga ergashishni va zinodan tiyilish kerakligini bildirdi. Zino insonni gunohga botiradi. Shu asnoda Mahmud Asa'd Joshonning bir misolni keltirish mumkin. "Bunaqasi ketmaydi. Bunday "saylanma" o'yin ketmaydi! Nikoh-go'zal, zino qabihdir. Zinodan tug'ilgan bola hayosiz bo'ladi".[6]

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mahmud As'ad Jo'shon "Tasavvuf va go'zallik" T.: 2004.
2. Tasavvuf haqida tasavvur Shayh Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf Toshkent; 2019 yil
3. Internet sahifalari; hikmatlar.uz;https//hikmatlar.uz>quote
4. Ismoilova, H. (2022). Commonwealth of Women in Folklore and Written Literature. *Eurasian Research Bulletin*, *8*, 22-24.
5. Ismoilova, H. (2022). Islamic Approaches to the Image of Women. *European Multidisciplinary Journal of Modern Science*, *5*, 541-543.
6. Himoyat, I. (2019). THE ROLE OF LITERATURE, ART AND FOREIGN
7. LANGUAGES IN PROMOTING WOMEN'S PARTICIPATION IN SOCIETY. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, *7*(12).
8. Himoyat, I. (2019). THE ROLE OF LITERATURE, ART AND FOREIGN LANGUAGES IN PROMOTING WOMEN'S PARTICIPATION IN SOCIETY. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, *7*(12).
9. Himoyat, I. (2019). THE ROLE OF LITERATURE, ART AND FOREIGN LANGUAGES IN PROMOTING WOMEN'S PARTICIPATION IN SOCIETY. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, *7*(12)
10. Ismoilova, H. A. The Expression of the Husband's Duties to His Wife and the Woman's Place in Religion and Society.
11. Ismoilova, H. (2022). Commonwealth of Women in Folklore and Written Literature. *Eurasian Research Bulletin*, *8*, 22-24.

[3] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 146-47 B.b
[4] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 138.b.
[5] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 138.b
[6] Mahmud As'ad Jo'shon "tasavvuf va go'zallik" T.: 2004. 148.b

Copyright © 2023 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

12. Ismoilova, H. (2022). Islamic Approaches to the Image of Women. *European Multidisciplinary Journal of Modern Science*, *5*, 541-543.
13. Ismoilova, H. (2022). Islamic Approaches to the Image of Women. *European Multidisciplinary Journal of Modern Science*, *5*, 541-543.
14. Ismoilova, H. (2022). ALISHER NAVOIY ASARLARIDA AYOLLARNING TASNIFI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, *2*(10), 422-425.
15. Ismoilova, H. (2022). Portrait of Women's Place in the Family in Fiction Literature. *International Journal of Formal Education*, *1*(10), 68-72.
16. Ismoilova, H. (2022). ALISHER NAVOIY ASARLARIDA AYOLLARNING TASNIFI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, *2*(10), 422-425.

Copyright © 2023 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0